

Kossuth Lajos emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban

Ajánlat

A Nemzeti Múzeum kupolatermébe lépő látogatót a Dankó József készítette Kossuth mellszobor fogadja. A romantikus, már a kultusz-ihlette alkotást, kétoldalt, M. N. Illakovicz 1853-ban készült olajfestménye és Parlaghy Vilma portréja a turini aggastyánról ellenpontozzák. A terem bal illeteve jobb félkörívén az életpálya felvezető és lezáró szakaszának relikviáit helyezték el a rendezők, Körmöczy Katalin és Haider Edit.

A családi múlt emlékei közül a Turóc megyéből származó udvardi Kossuth család 1479-ben, Mátyás király által adományozott címeres levele, valamint származási táblája (Vörös Antal 1810 körül keletkezett kézírata) szerepelnek. Tanulóéveit az eperjesi evangélikus kollégium két gimnáziumi felsőosztályos bizonyítványa, valamint ifjúkori rajzai (egyiken 1819-ben készült zsánerkép, fűzfával, patakka, síremlékkal, melynek felirata: Ludovico Kossuth) idézik. Kiállított továbbá fiatal, majd aggastyán korában kedvelt hangszere, AU. Wleszner (pesti mester) készítette fuvolája, 1823-ban kelt jogi diplomája és huszonnégy évesen írt jegyzetei a francia forradalomról. Látható a „Reviczky János árváit illető” „Kossuth Lajos táblabíró által elidegenített borokról Tekéntetes Zemplén Vármegye Levél-Tárában, jelesen az 1831. évi Törvény Szék jegyző könyvének LVIII-ik szárnya alatt forduló iromány”. A felkészülés éveiből kiállított megbízólevele az 1831. évi országgyűlésre, hol báró Vécsey Sámuel képviselte, és Kossuth körlevele az Országgyűlési Tudósítások szerkesztéséről (1833-ból).

A reformkori Pest-Buda képei mellett láthatjuk a Törvényhatósági Tudósítások

ügyével kapcsolatos értekezéseket és leveleket, a zugligeti fogadót (az „Isten szemét”), ahol házkutatás után 1837. május 5-én letartóztatták, s a házkutatásra illetve a hűtlenségi perre vonatkozó iratokat; Wesselényi, Deák, Kölcsey és Weber Sarolta (Kossuth édesanyja) a budai József lak-tanyába írott leveleit.

A negyvenes évek közepének hangulatát Batthyány Lajos és Kázmér, Teleki László, Károlyi György, Vörös Antal, Keglevich Gábor, Ujházy László portréi, a Pesti Hírlap lapszámái, a védegyeleti alapszabályok, az Ipartestület névsora, egyesületi pecsétnyomók idézik. Mellettük Ferdinánd, az 1847-es országgyűlést összehívó levele, Apponyi György és Zsedényi Eduárd aláírásával, majd a Bajza szerkesztette (1847. június 5-re datált) Ellenőr-szám, melyben közölték az Ellenzéki Nyilatkozatot. Érdekes színfoltja a kiállításnak az a kokárda, melyet Petőfi Sándor adott 1849-ben, Budapesten Hajós Kálmánnak, ő pedig 1879-ben Hamary Dánielnek, s így tulajdonképpen semmi köze Kossuthhoz, valamint az a kenyérdarab, melyet Kossuth Lajosné (Meszlényi Terézia) adott a szolnoki csatát megelőzőleg egy csapatvezetőnek.

Láthatjuk a Batthyány-kormány minisztereinek, az OHB., a Kormányzó Elnök, a Magyar Nemzeti Igazgatóság (1859) pecsétjeit. A díszterem közepén emelt dobogón az első felelős miniszterek bársonyszékei (felettük metszett portréik), az 1723-as Pragmatica Sanctio, az 1848-49-ben született alaptörvények, az 1849. évi Olmützi Alkotmány, illetve a trónfosztást kimondó Függetlenségi Nyilatkozat láthatók. A jobb sarokban fellállított vitrin-

ben Kossuth kormányzóelnöki díszruháját helyezték el.

Az emigráció éveiből kiállításra kerültek az emigráns kormány levelei, 1866-os olaszországi légió emlékalbuma (a tisztek fényképeivel), egy nyolc húros pengetős hangszer Kutahyából Kossuth felirattal, a turini remete sakk-készlete, három részben nyitható távcsöve, az amerikai indiánoktól kapott emléktárgyai (egy pár mokaszin s egy mintás sapka), s az a kard, melyet mint Washington kardját adományozták neki a chikagói polgárok, 1851-ben. Visszajutva a kupolaterembe megtekinthetjük a néhai Kossuth Lajos könyvtárának leltárát, s benne érdekes dolgokra bukkanhatunk (pl. huszonhatodik pont alatt szerepel Bismarks Politische Briefe, Berlin 1889.). 1894. március huszadikán fia, orvos, húga jelenlétében halt meg, március harmincadikán érkezett Budapestre. A kiállítás utolsó darabja egy falragasz Gerlóczy Károly főpolgármester aláírásával, mely Kossuth Ferenc és Lajos Tódor március 24-én kelt

táviratát tartalmazza („Ha a zavargások nem szűnnek meg, a hazaszállításra adott beleegyezésünket vissza kell vonnunk.”).

Lezárásként idézném Kossuth a Pesti Hírlapban közzétett gondolatát:

„Bírnunk kell nagy férfiak képmásait szoborban és rajzokban, hogy jelül szolgáljanak, melyhez naponként elvezessék az apák fiaikat honszerelemre buzdítani.”

Éppen száz évvel ezelőtt történt, hogy a Nemzeti Múzeum átvette Kossuth Ferenctől a turini aggastyán több mint négyezer kötetes könyvtárát, irathagyatékát és utolsó lakásának berendezését. A második, 1924-ben rendezett, kiállítás után az anyag a Parlamenti Múzeum gyűjteményébe került s ott volt annak 1945-ös megszüntetéséig. Az 1848-49-es rendezvények óta nem volt látható együtt. A Nemzeti Múzeum emlékkiállítása október 15-ig látható.

J. Cs.